

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

14. september 2023*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EF) nr. 593/2008 – lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser – anvendelsesområde – aftaler om brugsret til fast ejendom på timesharebasis – søgsmål med påstand om, at disse aftaler erklæres ugyldige – parter med statsborgerskab i Det Forenede Kongerige – lovvalg – artikel 3 – aftalt lovvalg – artikel 4, stk. 1, litra b) og c) – lovvalg i mangel af aftale herom – artikel 6 – forbrugeraftaler – grænser«

I sag C-632/21,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 2 de Granadilla de Abona (ret i første instans og forundersøgelsesdomstol nr. 2 i Granadilla de Abona, Spanien) ved afgørelse af 13. oktober 2021, indgået til Domstolen den 14. oktober 2021, i sagen

JF,

NS,

mod

Diamond Resorts Europe Limited (Sucursal en España),

Diamond Resorts Spanish Sales SL,

Sunterra Tenerife Sales SL,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M.L. Arastey Sahún, og dommerne F. Biltgen (refererende dommer) og J. Passer,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* Processprog: spansk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- JF og NS ved procurador A. García Cami og abogada L. Mancera Molero,
- Diamond Resorts Europe Limited (Sucursal en España), Diamond Resorts Spanish Sales SL og Sunterra Tenerife Sales SL ved abogados M.-D. Gómez Dabic og J.M. Macías Castaño,
- den spanske regering ved A. Ballesteros Panizo, som befuldmægtiget,
- den tjekkiske regering ved L. Halajová, M. Smolek og J. Vlácil, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved I. Galindo Martín og W. Wils, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 3, og artikel 5 i konventionen om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, åbnet for undertegnelse i Rom den 19 juni 1980 (EFT 1980, L 266, s. 1, herefter »Romkonventionen«), samt af artikel 4, stk. 1, litra b) og c), artikel 6, stk. 1, og artikel 24 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) (EUT 2008, L 177, s. 6, herefter »Rom I-forordningen«).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side JF og NS og på den anden side Diamond Resorts Europe Limited (Sucursal en España) (herefter »Diamond Resorts Europe«), Diamond Resorts Spanish Sales SL og Sunterra Tenerife Sales SL vedrørende en påstand om, at timeshareaftaler, der er indgået mellem sagsøgerne i hovedsagen og Diamond Resorts Europe, erklæres ugyldige.

Retsforskrifter

Første protokol

- 3 Artikel 1 i første protokol vedrørende De Europæiske Fællesskabers Domstols fortolkning af konventionen om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, åbnet for undertegnelse i Rom den 19. juni 1980 (EFT 1989, L 48, s. 1, herefter »første protokol«), der trådte i kraft den 1. august 2004, bestemmer:

»De Europæiske Fællesskabers Domstol har beføjelse til at træffe afgørelse med hensyn til fortolkning af:

a) [...] [Romkonventionen]

[...]«

4 Første protokols artikel 2 fastsætter:

»Alle nedennævnte retter kan anmode Domstolen om at træffe præjudiciel afgørelse om et spørgsmål, der rejses under en retssag ved disse, og som vedrører fortolkningen af bestemmelserne i de instrumenter, der er nævnt i artikel 1, når de skønner, at en afgørelse om dette spørgsmål er nødvendig, for at de kan afsige dom:

a) [...]

– i Spanien:

el Tribunal Supremo

[...]

b) de kontraherende staters retter, når de fungerer som appelinstans.«

EU-retten

Rom I-forordningen

5 Følgende fremgår af 6., 7., 23. og 27. betragtning til Rom I-forordningen:

»(6) På et velfungerende indre marked er det for at gøre udfaldet af tvister mere forudsigeligt og fremme retssikkerheden og den gensidige anerkendelse af retsafgørelser nødvendigt, at de lovvalgsregler, der er gældende i medlemsstaterne, udpeger den samme nationale lov, uanset i hvilket land den domstol, som sagen anlægges ved, er beliggende.

(7) Denne forordnings materielle anvendelsesområde og bestemmelser bør stemme overens med Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område [(EFT 2001, L 12, s. 1)] (Bruxelles I-forordningen) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt [(»Rom II-forordningen«) (EUT 2007, L 199, s. 40)].

[...]

(23) Med hensyn til aftaler indgået med parter, der betragtes som værende svage parter, bør disse parter beskyttes med lovvalgsregler, der er gunstigere for deres interesser end de almindelige regler.

[...]

(27) Der bør gælde flere undtagelser fra den generelle lovvalgsregel i forbindelse med forbrugeraftaler. En af disse undtagelser bør være, at den generelle regel ikke bør finde anvendelse på aftaler vedrørende tinglige rettigheder over fast ejendom eller leje eller forpagtning af sådan ejendom, medmindre aftalen omhandler brugsret til fast ejendom på

timesharebasis som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/47/EF af 26. oktober 1994 om beskyttelse af køber i forbindelse med visse aspekter ved kontrakter om brugsret til fast ejendom på timesharebasis [(EFT 1994, L 280, s. 83)].«

- 6 Denne forordnings artikel 1 med overskriften »Materielt anvendelsesområde« bestemmer i stk. 1:
- »Denne forordning finder anvendelse på kontraktlige forpligtelser på det civil- og handelsretlige område i situationer, hvor der skal foretages et lovvalg.

Den finder i særdeleshed ikke anvendelse på spørgsmål vedrørende skat, told eller på administrative anliggender.«

- 7 Nævnte forordnings artikel 3 med overskriften »Aftalt lovvalg« fastsætter:

»1. En aftale er underlagt den lov, som parterne har vedtaget. Lovvalget skal være udtrykkeligt eller klart fremgå af aftalens bestemmelser eller omstændighederne i øvrigt. Parternes lovvalg kan omfatte hele aftalen eller kun en del deraf.

2. Parterne kan på et hvilket som helst tidspunkt vedtage, at aftalen skal være underkastet en anden lov end den, som hidtil skulle anvendes, enten ifølge et tidligere lovvalg aftalt i henhold til denne artikel eller i henhold til andre bestemmelser i denne forordning. Enhver ændring af lovvalg, der finder sted efter aftalens indgåelse, berører ikke aftalens gyldighed med hensyn til form ifølge artikel 11 og kan ikke gribe ind i tredjemands rettigheder.

3. Er alle andre elementer med relevans for sagen på det tidspunkt, hvor valget foretages, lokaliseret i et andet land end det land, hvis lov er valgt, kan parternes lovvalg ikke medføre tilsidesættelse af de regler i dette andet lands lovbestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale.

4. Er alle andre elementer med relevans for sagen på det tidspunkt, hvor valget foretages, lokaliseret i en eller flere medlemsstater, kan parternes valg af en anden lov end loven i en medlemsstat ikke medføre tilsidesættelse af bestemmelser i fællesskabsretten, i givet fald som gennemført i den medlemsstat, hvor domstolen er beliggende, som ikke kan fraviges ved aftale.

5. Spørgsmål om eksistens og gyldighed af parternes samtykke til, at en bestemt lov skal anvendes, afgøres efter bestemmelserne i artikel 10, 11 og 13.«

- 8 Samme forordnings artikel 4 med overskriften »Lovvalg i mangel af aftale herom« har følgende ordlyd:

»1. Har parterne ikke aftalt lovvalg i overensstemmelse med artikel 3, bestemmes den lov, der finder anvendelse på aftalen, som følger, jf. dog artikel 5-8:

[...]

- b) tjenesteydelsesaftaler er underlagt loven i det land, hvor tjenesteyderen har sit sædvanlige opholdssted
- c) aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom er underlagt loven i det land, hvor ejendommen er beliggende

d) uanset litra c) gælder, at aftaler om leje eller forpagtning af fast ejendom med henblik på midlertidig privat brug i højst seks på hinanden følgende måneder er underlagt loven i det land, hvor ejeren har sit sædvanlige opholdssted, forudsat at lejeren eller forpagteren er en fysisk person med sædvanligt opholdssted i samme land

[...]«

9 Rom I-forordningens artikel 6 med overskriften »Forbrugeraftaler« lyder:

»1. Med forbehold af artikel 5 og 7 er en aftale, som en fysisk person med henblik på brug, der må anses for at ligge uden for vedkommendes erhvervsmæssige virksomhed (»forbrugeren«), indgår med en anden person, der handler som led i sin erhvervsmæssige virksomhed (»den erhvervsdrivende«), underlagt loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, forudsat at den erhvervsdrivende:

- a) udøver sin erhvervsmæssige virksomhed i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, eller
- b) på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod dette land eller mod flere lande, inklusive dette land

og aftalen er omfattet af sådan virksomhed.

2. Uanset stk. 1 kan parterne vælge den lov, der skal finde anvendelse på en aftale, der opfylder kravene i stk. 1, i overensstemmelse med artikel 3. Et sådant lovvalg må dog ikke medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse efter stk. 1, såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg.

3. Er kravene i stk. 1, litra a) eller b), ikke opfyldt, bestemmes den lov, der finder anvendelse på en aftale mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, efter artikel 3 og 4.

4. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på:

- a) aftaler om levering af tjenesteydelser til forbrugere, såfremt disse udelukkende skal præsteres i et andet land end det, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted

[...]

- c) aftaler vedrørende en tinglig rettighed over fast ejendom eller leje eller forpagtning af fast ejendom, bortset fra aftaler om brugsret til fast ejendom på timesharebasis som defineret i direktiv [94/47]

[...]«

10 Forordningens artikel 9 med overskriften »Overordnede præceptive bestemmelser« har følgende ordlyd:

»1. Overordnede præceptive bestemmelser er bestemmelser, hvis overholdelse af et land anses for at være så afgørende for beskyttelsen af dets offentlige interesser, som f.eks. dets politiske,

sociale og økonomiske struktur, at bestemmelserne finder anvendelse på alle forhold, der falder ind under deres anvendelsesområde, uanset hvilken lov der i øvrigt skal anvendes på aftalen i henhold til denne forordning.

2. Intet i denne forordning begrænser anvendelsen af overordnede præceptive bestemmelser i domstolslandets lov.

3. De overordnede præceptive bestemmelser i det land, hvor de forpligtelser, der udspringer af aftalen, skal opfyldes eller allerede er opfyldt, kan tillægges vægt, for så vidt disse overordnede præceptive bestemmelser gør opfyldelsen af aftalen ulovlig. Ved afgørelsen af, om sådanne bestemmelser bør tillægges vægt, tages der hensyn til deres karakter og formål samt til virkningerne af deres anvendelse eller tilsidesættelse.«

- 11 Forordningens artikel 24 med overskriften »Forholdet til Rom-konventionen« fastsætter:

»1. Denne forordning træder i stedet for Rom-konventionen i medlemsstaterne, dog ikke for så vidt angår de af medlemsstaternes territorier, som er omfattet af konventionens geografiske anvendelsesområde, og som ikke er omfattet af denne forordning i medfør af [...] artikel 299 [EF].

2. I det omfang denne forordning erstatter bestemmelserne i Rom-konventionen, forstås henvisninger til denne konvention som henvisninger til denne forordning.«

- 12 Forordningens artikel 28 med overskriften »Tidsmæssig anvendelse« bestemmer:

»Denne forordning finder anvendelse på aftaler, der er indgået fra den 17. december 2009.«

Direktiv 94/47

- 13 Formålet med direktiv 94/47 var en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om beskyttelse af køber i forbindelse med visse aspekter ved kontrakter, der direkte eller indirekte vedrører brugsret til en eller flere faste ejendomme på timesharebasis.

Direktiv 2008/122/EF

- 14 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/122/EF af 14. januar 2009 om beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med visse aspekter ved timeshareaftaler, aftaler om længerevarende ferieprodukter, videresalgs- og bytteaftaler (EUT 2009, L 33, s. 10) ophævede og erstattede direktiv 94/47.

Bruxelles Ia-forordningen

- 15 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1, herefter »Bruxelles Ia-forordningen«) ophævede og erstattede forordning nr. 44/2001, som havde erstattet konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978, L 304, s. 17).

16 Bruxelles Ia-forordningens artikel 7, nr. 1), fastsætter:

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:

- 1) a) i sager om kontraktforhold ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes
- b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:

[...]

– ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret [...]«.

17 Denne forordnings artikel 24, nr. 1), bestemmer:

»Enekompetente er følgende retter i en medlemsstat uden hensyn til parternes bopæl:

- 1) i sager om rettigheder over fast ejendom samt om leje eller forpagtning af fast ejendom, retterne i den medlemsstat, på hvis område ejendommen er beliggende.

I sager om leje- og forpagtningsaftaler vedrørende fast ejendom, der er indgået med henblik på midlertidig privat brug for et tidsrum af højst seks på hinanden følgende måneder, er dog også retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, kompetente, under forudsætning af, at lejer eller forpagter er en fysisk person, og at ejer og lejer eller forpagter har bopæl på samme medlemsstats område.«

Aftalen om Det Forenede Kongeriges udtræden

18 Aftalen om Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands udtræden af Den Europæiske Union og Det Europæiske Atomenergifællesskab (EUT 2020, L 29, s. 7), der blev undertegnet i Bruxelles og i London den 24. januar 2020, trådte i kraft den 1. februar 2020 (herefter »udtrædelsesaftalen«).

19 Aftalens artikel 66 med overskriften »Lovvalsregler for sager i eller uden for kontrakt« bestemmer:

»I Det Forenede Kongerige finder følgende retsakter anvendelse som følger:

- a) [Rom I-forordningen] finder anvendelse på kontrakter indgået inden overgangsperiodens udløb

[...]«

20 Aftalens artikel 126 med overskriften »Overgangsperiode« fastsætter:

»Der er en overgangs- eller gennemførelsesperiode, som starter på dagen for denne aftales ikrafttræden og slutter den 31. december 2020.«

Spansk ret

- 21 I henhold til artikel 1, stk. 1, i Ley 42/1998 sobre derechos de aprovechamiento por turno de bienes inmuebles de uso turístico y normas tributarias (lov nr. 42/1998 om timesharerettigheder i ferieboliger og skattebestemmelser på området) af 15. december 1998 (BOE nr. 300 af 16.12.1998, s. 42076) regulerer denne lov stiftelse, udøvelse, overdragelse og ophør af brugsret til fast ejendom på timesharebasis, som giver indehaveren mulighed for i en bestemt periode hvert år med eneret at råde over en bolig, der kan anvendes selvstændigt på grund af tilstedeværelsen af en egen udgang til offentlig vej eller til en fælles del af den bygning, som boligen er en del af, og som har et permanent passende inventar med henblik herpå, samt giver indehaveren ret til at få leveret supplerende tjenesteydelser. Muligheden for at råde over boligen omfatter ikke ændringer i boligen eller dens inventar. Brugsretten på timesharebasis kan stiftes som en tinglig rettighed.
- 22 Det fremgår af denne lovs anden tillægsbestemmelse, at »alle aftaler om brugsret i en bestemt periode af året – eller i en periode af året som kan fastlægges – til en eller flere faste ejendomme, der er beliggende i Spanien, er omfattet af bestemmelserne i denne lov, uanset hvor og hvornår de er indgået«.
- 23 I henhold til artikel 1, stk. 1, i Ley 4/2012 de contratos de aprovechamiento por turno de bienes de uso turístico, de adquisición de productos vacacionales de larga duración, de reventa y de intercambio y normas tributarias (lov nr. 4/2012 om timeshareaftaler for ferieboliger, erhvervelse af varige ferieprodukter, videresalg og bytte samt skattebestemmelser på området) af 6. juli 2012 (BOE nr. 162 af 7.7.2012, s. 49192) reguleres aftaler om markedsføring, salg og videresalg af timesharerettigheder og længerevarende ferieprodukter samt bytteaftaler af bestemmelserne i denne lov, når de er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger.
- 24 I henhold til artikel 2 i lov nr. 4/2012 forstås ved timeshareaftale en aftale af mere end et års varighed, hvorved en forbruger mod vederlag erhverver ret til at benytte en eller flere boliger til overnatning under mere end ét ophold.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 25 Sagsøgerne i hovedsagen er britiske forbrugere, der er bosiddende i Det Forenede Kongerige, og som henholdsvis den 14. april 2008 og den 28. juni 2010 indgik to aftaler med Diamond Resorts Europe, som er et engelsk selskab, der fungerer som Diamond Resorts-koncernens filial i Spanien.
- 26 Hver af disse aftaler fastsatte bestemmelser om tildeling af et vist antal point, som gjorde det muligt for sagsøgerne i hovedsagen at benytte en række boliger i forskellige lande i Europa, bl.a. i Spanien, i en bestemt periode. I henhold til de nævnte aftaler blev sagsøgerne i hovedsagen hverken tildelt præcise boliger eller en bestemt periode hvert år, men snarere et katalog over boliger, hvor de på forhånd skulle forespørge, om den enkelte bolig var tilgængelig på det ønskede tidspunkt.
- 27 Sagsøgerne i hovedsagen har nedlagt påstand om, at disse aftaler erklæres ugyldige med den begrundelse, at de ikke opfylder kravene i lov nr. 42/1998 og nr. 4/2012, som bl.a. tilsiger, at timesharerettighederne registreres i det spanske ejendomsregister, at de boliger, der tildeles forbrugerne, fastlægges præcist, og at aftalernes varighed angives. I denne sammenhæng er

sagsøgerne i hovedsagen af den opfattelse, at de rettigheder, der er erhvervet i henhold til de omhandlede aftaler, skal kvalificeres som »tinglige brugsrettigheder til fast ejendom på timesharebasis«.

- 28 Sagsøgerne i hovedsagen har ligeledes anlagt sag mod andre selskaber, der tilhører samme koncern som Diamond Resorts Europe, men som ikke har noget at gøre med de i hovedsagen omhandlede aftaler.
- 29 Diamond Resorts Europe har gjort gældende, at aftalerne ikke vedrører tinglige rettigheder, men personlige rettigheder. Selskabet er af den opfattelse, at de nævnte aftaler skal reguleres af engelsk lovgivning, eftersom sagsøgerne i hovedsagen er statsborgere i Det Forenede Kongerige og har deres sædvanlige opholdssted dér, og eftersom selskabskoncernens hjemsted ligeledes er i Det Forenede Kongerige.
- 30 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at fastlæggelsen af, hvilken lov der finder anvendelse på de omhandlede aftaler, afhænger af, hvilke bestemmelser i Romkonventionen og Rom I-forordningen der finder anvendelse, og at svaret herpå har konsekvenser for disse aftalers gyldighed. I denne henseende anså den spanske lovgivning, der fandt anvendelse ved aftalernes underskrivelse, dvs. lov nr. 42/1998, disse rettigheder for at udgøre tinglige rettigheder over fast ejendom og gjorde deres gyldighed betinget af en række formelle krav, som engelsk lovgivning ikke opstiller. Den gældende spanske lovgivning, nemlig lov nr. 4/2012, indeholder imidlertid et afsnit II, som er blevet fortolket således, at sådanne aftaler er blevet anset for at være foreningsaftaler, og at de følgelig er underlagt bestemmelserne i dette afsnit. Da de formelle krav, der er fastsat i sidstnævnte lov, er færre, er aftalerne gyldige, henset til denne lov.
- 31 Ifølge den forelæggende ret er der for så vidt angår fastlæggelsen af, hvilken lov der finder anvendelse, forskellige fortolkninger. Når der er tale om et forhold mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, der har en filial i Spanien, når den pågældende aftale er underskrevet i Spanien, og parternes forpligtelser vedrører en ejendom beliggende i Spanien, skal spansk ret på den ene side finde anvendelse.
- 32 På den anden side er det muligt at bedømme en sådan situation i lyset af reglen om lovvalg i henhold til Rom I-forordningens artikel 3, stk. 1, idet det forudsættes, at en på forhånd affattet klausul om, at den pågældende aftale er underlagt engelsk lovgivning, ikke skal betragtes som en frivilligt indgået aftale vedrørende anvendelsen af denne lov, men som et element, der er pålagt af den part, som har indsat denne klausul i aftalen, med henblik på at undgå anvendelsen af spansk lovgivning, nemlig lov nr. 42/1998.
- 33 Ifølge Diamond Resorts Europe skal det almindelige princip om, at loven i det land, hvor den pågældende forbruger har sit sædvanlige opholdssted, finder anvendelse, imidlertid have forrang for så vidt angår forhold, der involverer forbrugere, i overensstemmelse med Romkonventionens artikel 5 og Rom I-forordningens artikel 6. Engelsk lovgivning skal derfor finde anvendelse.
- 34 I denne sammenhæng ønsker den forelæggende ret for det første oplyst, om Rom I-forordningen, som har erstattet Romkonventionen med mere detaljerede bestemmelser, kan anvendes på aftaler, der er indgået før denne forordnings ikrafttræden, eller om den tidligere lovgivning fortsat finder anvendelse.

- 35 Henset til Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union finder den forelæggende ret dernæst, at det skal afgøres, om de EU-retlige bestemmelser fortsat finder anvendelse på denne stats statsborgere.
- 36 Endelig er den forelæggende ret i tvivl om, hvorledes det aftaleforhold, der er mellem parterne, skal kvalificeres, dvs. om de omhandlede rettigheder er tinglige rettigheder eller personlige rettigheder af foreningsmæssig karakter. De vil endog eventuelt skulle kvalificeres som rettigheder med henblik på leje af fast ejendom, i hvilket tilfælde Rom I-forordningens artikel 4 åbner to muligheder, nemlig at anvende loven i det land, hvor den pågældende faste ejendom er beliggende, eller at anvende loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, alt efter om lejeaftalens varighed er længere eller kortere end seks måneder.
- 37 På denne baggrund har Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 2 de Granadilla de Abona (ret i første instans og forundersøgelsesdomstol nr. 2 i Granadilla de Abona, Spanien) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal [Romkonventionen] og [Rom I-forordningen] anses for anvendelige på aftaler, hvor begge aftaleparter er statsborgere i Det Forenede Kongerige?
- Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende:
- 2) Skal [Rom I-forordningen] fortolkes således, at den finder anvendelse på aftaler indgået forud for dens ikrafttrædelse, jf. forordningens artikel 24? Såfremt spørgsmålet besvares benægtende, skal en timeshareaftale i form af abonnement på klubpoint da anses for at være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 4, stk. 3, eller artikel 5 i [Romkonventionen], også i det tilfælde, hvor det er forbrugeren selv, der som den lov, der finder anvendelse, vælger lovgivningen i en anden stat end den, hvor vedkommende har sit sædvanlige opholdssted? Såfremt det vurderes, at aftalen kan være omfattet af begge lovtekster, hvilken ordning har da forrang?
- 3) Uanset besvarelsen af det andet spørgsmål skal en timeshareaftale i form af abonnement på klubpoint da anses for en aftale, hvorved der erhverves tinglige rettigheder over fast ejendom eller personlige rettigheder af foreningsmæssig art?
- Såfremt det vurderes, at der erhverves tinglige rettigheder, er det i forbindelse med fastlæggelsen af den lov, der finder anvendelse, da artikel 4, stk. 1, litra c), eller artikel 6, stk. 1, i [Rom I-forordningen], der skal have forrang, herunder i det tilfælde, hvor det er forbrugeren selv, der som den lov, der finder anvendelse, vælger lovgivningen i en anden stat end den, hvor vedkommende har sit sædvanlige opholdssted?
 - Såfremt det vurderes, at der erhverves personlige rettigheder, skal de da anses for en rettighed til at leje [fast] ejendom i henhold til artikel 4, stk. 1, litra c), eller til levering af tjenesteydelser i henhold til artikel 4, stk. 1, litra b)? Har [nævnte forordnings] artikel 6, stk. 1, under alle omstændigheder forrang, for så vidt som der er tale om et forbruger- og/eller brugerforhold, også i det tilfælde, hvor det er forbrugeren selv, der som den lov, der finder anvendelse, vælger lovgivningen i en anden stat end den, hvor vedkommende har sit sædvanlige opholdssted?

- 4) Skal lovvalgsreglerne i [Romkonventionen] og i [Rom I-forordningen] i alle de ovenstående tilfælde fortolkes således, at de er forenelige med en national retsforskrift, hvorefter »enhver kontrakt, der omhandler brugsrettigheder til en eller flere faste ejendomme i Spanien i en periode af året, som ligger fast eller kan fastsættes efter aftale, er underlagt bestemmelserne i denne lov, uanset hvilket sted og på hvilket tidspunkt aftalen indgås?»

Domstolens kompetence

- 38 Indledningsvis bemærkes, at Domstolen i henhold til første protokols artikel 1 har kompetence til at træffe afgørelse om fortolkningen af Romkonventionen.
- 39 Artikel 2, litra a), i første protokol opstiller en udtømmende liste over de retter i de kontraherende stater, som har adgang til at anmode Domstolen om at træffe præjudiciel afgørelse vedrørende et spørgsmål, der rejses under en for dem verserende retssag, og som bl.a. vedrører fortolkningen af denne konventions bestemmelser, når de skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, for at de kan afsige dom. I henhold til denne artikel 2, litra b), tilkommer denne mulighed ligeledes de kontraherende staters retter, når de fungerer som appelinstans.
- 40 Det må imidlertid for det første konstateres, at Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº 2 de Granadilla de Abona (ret i første instans og forundersøgelsesdomstol nr. 2 i Granadilla de Abona) ikke er opført på denne liste, der hvad angår Kongeriget Spanien udelukkende nævner »Tribunal Supremo« (øverste domstol). For det andet skal den forelæggende ret i egenskab af ret i første instans heller ikke fungere som appelinstans som omhandlet i nævnte artikel 2, litra b), i forbindelse med tvisten i hovedsagen.
- 41 Det følger heraf, at betingelserne i første protokols artikel 2 ikke er opfyldt, og at Domstolen ikke har kompetence til at besvare de præjudicielle spørgsmål, for så vidt som de vedrører fortolkningen af Romkonventionen.
- 42 Domstolen har dog fortsat kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse om fortolkningen af de i disse spørgsmål nævnte bestemmelser i Rom I-forordningen, med hensyn til hvilken der ikke findes nogen begrænsning af, hvilke retter der kan forelægge Domstolen spørgsmål.

Spørgsmålet, om anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling

- 43 Selv om den spanske regering har taget stilling til hvert af de præjudicielle spørgsmål, som den forelæggende ret har forelagt, har den indledningsvis gjort gældende, at anmodningen om præjudiciel afgørelse i sin helhed ikke kan antages til realitetsbehandling, fordi den ikke opfylder betingelserne i artikel 267 TEUF og artikel 94 i Domstolens procesreglement, idet den forelæggende ret ikke har angivet ordlyden af de i hovedsagen omhandlede aftaler.
- 44 Det bemærkes, at ifølge fast retspraksis tilkommer det, inden for rammerne af det samarbejde, der i henhold til artikel 267 TEUF er indført mellem Domstolen og de nationale retter, udelukkende den nationale ret, for hvilken tvisten er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, både om en præjudiciel afgørelse er nødvendig, for at den kan afsige dom, og relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af en EU-retlig regel, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (dom af 13.1.2022, Regione Puglia, C-110/20, EU:C:2022:5, præmis 23 og den deri nævnte retspraksis).

- 45 Domstolen kan kun afvise at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål forelagt af en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, såfremt problemet er af hypotetisk karakter, eller såfremt Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige, for at den kan give en brugbar besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 13.1.2022, Regione Puglia, C-110/20, EU:C:2022:5, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 Selv om anmodningen om præjudiciel afgørelse i det foreliggende tilfælde ikke indeholder den præcise ordlyd af de i hovedsagen omhandlede aftaler og ikke indeholder en nøjagtig retlig kvalificering af de omhandlede forpligtelser, forholder det sig ikke desto mindre således, at den forelæggende ret dels præcist har beskrevet forholdet mellem de EU-retlige bestemmelser, som den ønsker fortolket, og den tvist, der er indbragt for den, dels har forklaret, hvorledes løsningen af denne tvist afhænger af Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål.
- 47 Den præjudicielle forelæggelse indeholder desuden, i overensstemmelse med procesreglementets artikel 94, tilstrækkelige faktiske og retlige oplysninger til, at de berørte parter kan afgive indlæg i henhold til artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol, men også til, at Domstolen kan give en brugbar besvarelse af de forelagte spørgsmål.
- 48 Den indsigelse om afvisning, som den spanske regering har rejst, skal derfor forkastes, for så vidt som den vedrører anmodningen om præjudiciel afgørelse i sin helhed, og anmodningen skal antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 49 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om bestemmelserne i Rom I-forordningen finder anvendelse på aftaler, hvor begge parter er statsborgere i samme stat, i det foreliggende tilfælde Det Forenede Kongerige.
- 50 I denne henseende fremgår det af ordlyden af Rom I-forordningens artikel 1, at forordningen finder anvendelse på kontraktlige forpligtelser på det civil- og handelsretlige område i situationer, hvor der skal foretages et lovvalg.
- 51 Bestemmelserne i denne forordning finder således anvendelse på ethvert kontraktforhold med tilknytning til udlandet, uden at forordningens artikel 1 indeholder præciseringer eller krav med hensyn til en eventuel forbindelse mellem dette grænseoverskridende element og de pågældende kontraherende parters nationalitet eller bopæl.
- 52 Det følger heraf, at selv om de to parter, der har indgået de i hovedsagen omhandlede aftaler, har samme nationalitet, kan disse aftaler være omfattet af Rom I-forordningens anvendelsesområde, for så vidt som de har et eller flere andre grænseoverskridende elementer.
- 53 I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at de nævnte aftaler, som blev indgået mellem to statsborgere i Det Forenede Kongerige og et selskab, der henhører under lovgivningen i England & Wales, skulle opfyldes i forskellige europæiske lande, herunder bl.a. Spanien.

- 54 Det skal i øvrigt bemærkes, at Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen er uden betydning for anvendelsen af bestemmelserne i Rom I-forordningen på tvisten i hovedsagen.
- 55 Hvad angår de regler, der finder anvendelse i overgangsperioden, og som er fastsat i udtrædelsesaftalens artikel 66, litra a), og artikel 126, er de blevet udarbejdet med hensyn til de sager, der verserer for domstolene og institutionerne i Det Forenede Kongerige, og således påvirker de ikke retsstillingen for den spanske ret, for hvilken tvisten i hovedsagen er indbragt.
- 56 Det følger af det ovenstående, at bestemmelserne i Rom I-forordningen finder anvendelse i forbindelse med en tvist ved en ret i en medlemsstat på aftaler, hvor begge parter er statsborgere i Det Forenede Kongerige, for så vidt som aftalerne indeholder et grænseoverskridende element.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 57 Med det andet og det tredje spørgsmål, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvilken bestemmelse i Rom I-forordningen der skal anvendes med henblik på at fastlægge den lov, der finder anvendelse på en timeshareaftale i form af abonnement på klubpoint.
- 58 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om en sådan aftale skal anses for at vedrøre erhvervelse af tinglige rettigheder over fast ejendom, hvilket fører til anvendelse af denne forordnings artikel 4, stk. 1, litra c), eller erhvervelse af personlige rettigheder, i hvilket tilfælde enten forordningens artikel 4, stk. 1, litra c), eller samme forordnings artikel 4, stk. 1, litra b), finder anvendelse, idet denne kontrakt skal anses for at vedrøre henholdsvis leje af fast ejendom eller levering af tjenesteydelser.
- 59 Under alle omstændigheder rejser den forelæggende ret det spørgsmål, om det i forbindelse med en forbrugeraftale ikke er hensigtsmæssigt først og fremmest at anvende bestemmelserne i Rom I-forordningens artikel 6, stk. 1, og ønsker klarlagt, hvilken betydning den pågældende forbrugers frie valg af en anden lov end loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, har.
- 60 Inden disse spørgsmål besvares, er det nødvendigt at præcisere Rom I-forordningens tidsmæssige anvendelsesområde.
- 61 I denne henseende bemærkes, at forordningens bestemmelser i henhold til dennes artikel 28 kun finder anvendelse på kontraktforhold, der er affødt af de kontraherende parter gensidige samtykke, som har manifesteret sig fra den 17. december 2009. EU-lovgiver har således udelukket, at nævnte forordning skal have en sådan øjeblikkelig anvendelse, at fremtidige virkninger af aftaler, der er indgået før denne dato, falder ind under dens anvendelsesområde (jf. i denne retning dom af 18.10.2016, Nikiforidis, C-135/15, EU:C:2016:774, præmis 31 og 33).
- 62 Det fremgår af Domstolens praksis, at Rom I-forordningens anvendelse afhænger af tidspunktet for indgåelsen af den pågældende aftale (jf. i denne retning dom af 25.3.2021, Obala i lučice, C-307/19, EU:C:2021:236, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 Rom I-forordningens bestemmelser finder således udelukkende anvendelse på aftaler, der er indgået fra den 17. december 2009, og ikke på fremtidige virkninger af aftaler, der er indgået før denne dato.

- 64 Den første aftale, der er omhandlet i hovedsagen, og som blev underskrevet den 14. april 2008, er derfor ikke omfattet af Rom I-forordningens tidsmæssige anvendelsesområde.
- 65 Den fortolkning af Rom I-forordningens bestemmelser, som Domstolen vil give den forelæggende ret som besvarelse af dennes spørgsmål, vedrører derfor kun den anden aftale, der er omhandlet i hovedsagen, og som blev underskrevet den 28. juni 2010 (herefter »den omtvistede aftale«).
- 66 Hvad angår spørgsmålet om fastlæggelsen af, hvilken lov der finder anvendelse på en timeshareaftale i form af abonnement på klubpoint, skal det bemærkes, at det fremgår af sjette betragtning til Rom I-forordningen, at denne tilsigter at fastsætte lovvalsregler, der udpeger den samme nationale lov, uanset i hvilket land sagen anlægges, med henblik på at fremme forudsigeligheden af udfaldet af tvister, sikkerhed med hensyn til, hvilken lov der finder anvendelse, og den frie bevægelighed for retsafgørelser.
- 67 Rom I-forordningen fastsætter således i kapitel II ensartede regler, der fastsætter princippet om, at parternes vilje tillægges prioritet, og at parterne i henhold til forordningens artikel 3 frit kan vælge, hvilken lov der skal anvendes på aftalen.
- 68 I denne henseende kræver artikel 3, stk. 1, at lovvalget skal være udtrykkeligt eller klart fremgå af aftalens bestemmelser eller omstændighederne i øvrigt.
- 69 I mangel af parternes lovvalg fastsætter Rom I-forordningens artikel 4, stk. 1, tilknytningskriterier for forskellige typer aftaler, herunder dem, som den forelæggende ret har henvist til, nemlig aftaler om tinglige rettigheder over fast ejendom eller leje af fast ejendom og aftaler om levering af tjenesteydelser.
- 70 I det foreliggende tilfælde fremgår det imidlertid af de sagsakter, som Domstolen råder over, at den omtvistede aftale udpeger engelsk lov som den lov, der finder anvendelse på denne aftale, og at aftalen er indgået med en forbruger.
- 71 I henhold til Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, kan parterne i en aftale, som en forbruger har indgået med en erhvervsdrivende, vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse på aftalen, idet dette lovvalg dog ikke må medføre, at forbrugeren berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse i henhold til denne forordnings artikel 6, stk. 1, som fastsætter, at en sådan aftale er underlagt loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted (jf. i denne retning dom af 10.2.2022, ShareWood Switzerland, C-595/20, EU:C:2022:86, præmis 15 og 16).
- 72 Den omhandlede aftale skal desuden opfylde betingelserne i denne artikel 6, stk. 1, dvs. at aftalen er indgået af forbrugeren med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervsmæssige virksomhed, at den erhvervsdrivende udøver sin erhvervsmæssige virksomhed i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod dette land eller mod flere lande inklusive dette land, og at aftalen er omfattet af denne virksomhed.
- 73 Såfremt den omtvistede aftale opfylder betingelserne i Rom I-forordningens artikel 6, stk. 1, hvilket det påhviler den forelæggende ret at efterprøve, må parternes lovvalg i det foreliggende tilfælde ikke medføre, jf. denne artikel 6, stk. 2, at den pågældende forbruger berøves den beskyttelse, som tilkommer ham i medfør af præceptive bestemmelser i loven i det land, hvor vedkommende har sit sædvanlige opholdssted.

- 74 Dette kan imidlertid ikke være tilfældet i den i hovedsagen omhandlede situation, eftersom den valgte lov er loven i det land, hvor de pågældende forbrugere har deres sædvanlige opholdssted, dvs. engelsk lovgivning.
- 75 En fortolkning, hvorefter det er muligt at fravige de lovvalgsregler, der er fastsat i Rom I-forordningen, med henblik på at fastlægge, hvilken lov der finder anvendelse på forbrugeraftaler, med den begrundelse, at en anden lov er mere fordelagtig for forbrugeren, ville nødvendigvis udgøre et væsentligt indgreb i det generelle krav om forudsigelighed med hensyn til den anvendelige lov og dermed i princippet om retssikkerhed i kontraktforhold, der involverer forbrugere (jf. analogt dom af 12.9.2013, Schlecker, C-64/12, EU:C:2013:551, præmis 35).
- 76 Eftersom Rom I-forordningens artikel 6 desuden ikke blot er en særregel, men også en udtømmende regel, kan de lovvalgsregler, der er fastsat i denne artikel, ikke ændres eller suppleres af andre lovvalgsregler, der er fastsat i denne forordning, medmindre en særlig bestemmelse i nævnte artikel udtrykkeligt henviser til disse (jf. analogt dom af 20.10.2022, ROI Land Investments, C-604/20, EU:C:2022:807, præmis 40 og 41).
- 77 Det følger af det ovenstående, at det andet og det tredje spørgsmål skal besvares således:
- Rom I-forordningens artikel 6, stk. 2, skal fortolkes således, at når en forbrugeraftale opfylder betingelserne i denne artikel 6, stk. 1, kan parterne i forbrugeraftalen i overensstemmelse med forordningens artikel 3 vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse på aftalen, dog på betingelse af, at dette lovvalg ikke medfører, at den pågældende forbruger berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse på grundlag af nævnte artikel 6, stk. 1, som fastsætter, at en sådan aftale er underlagt loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted.
 - Henset til den ufravigelige og udtømmende karakter af samme artikel 6, stk. 2, kan denne bestemmelse ikke fraviges til fordel for en lovgivning, der angiveligt er mere fordelagtig for forbrugeren.

Det fjerde spørgsmål

- 78 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning, hvorefter alle timeshareaftaler er underlagt bestemmelserne i denne lovgivning, uanset parternes valg med hensyn til, hvilken lov der skal anvendes på den pågældende aftale.
- 79 I lighed med flertallet af de parter, der har afgivet skriftlige indlæg i hovedsagen, skal det bemærkes, at i henhold til Rom I-forordningens artikel 9 må bestemmelserne i denne forordning ikke berøre anvendelsen af overordnede præceptive bestemmelser i domstolslandets lov, idet sådanne præceptive bestemmelser er bestemmelser, hvis overholdelse af et land anses for at være så afgørende for beskyttelsen af dets offentlige interesser, som f.eks. dets politiske, sociale og økonomiske struktur, at bestemmelserne finder anvendelse på alle forhold, der falder ind under deres anvendelsesområde, uanset hvilken lov der i øvrigt skal anvendes på aftalen i henhold til denne forordning (jf. i denne retning dom af 17.10.2013, Unamar, C-184/12, EU:C:2013:663, præmis 48).

- 80 Uden overhovedet at påberåbe sig artikel 9 begrænser den forelæggende ret sig imidlertid til i forbindelse med sit fjerde spørgsmål at citere et uddrag af den anden tillægsbestemmelse i lov nr. 42/1998, hvorefter alle aftaler om brugsret til en timeshareejendom beliggende i Spanien er underlagt bestemmelserne i denne lov, uden dog at henvise til indholdet af lov nr. 4/2012, som synes at fastsætte mindre indgribende bestemmelser vedrørende en sådan anvendelse, og som den forelæggende ret, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, ikke udelukker ligeledes finder anvendelse.
- 81 Eftersom forelæggelsesafgørelsen hverken indeholder det præcise indhold af de relevante bestemmelser i den omhandlede nationale lovgivning eller blot begyndelsen til en forklaring af de proceduremæssige aspekter af de forpligtelser, der pålægges ved denne lovgivning, eller af de særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der tages hensyn til de offentlige interesser, som disse bestemmelser har til formål at beskytte, kan Domstolen ikke få kendskab til de grunde, der har ført den forelæggende ret til at rejse spørgsmålet om den nævnte lovgivnings forenelighed med EU-retten.
- 82 På denne baggrund, og henset til den omstændighed, at det fjerde spørgsmål ikke opfylder kravene i procesreglementets artikel 94, er det umuligt for Domstolen at give den forelæggende ret en brugbar besvarelse af dette spørgsmål. Det nævnte spørgsmål kan derfor ikke antages til realitetsbehandling.

Sagsomkostninger

- 83 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

1) Bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I) finder anvendelse i forbindelse med en tvist ved en ret i en medlemsstat på aftaler, hvor begge parter er statsborgere i Det Forenede Kongerige, for så vidt som aftalerne indeholder et grænseoverskridende element.

2) Artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 593/2008

skal fortolkes således, at

- når en forbrugeraftale opfylder betingelserne i denne artikel 6, stk. 1, kan parterne i forbrugeraftalen i overensstemmelse med forordningens artikel 3 vælge, hvilken lov der skal finde anvendelse på aftalen, dog på betingelse af, at dette lovvalg ikke medfører, at den pågældende forbruger berøves den beskyttelse, der tilkommer ham i medfør af bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse på grundlag af nævnte artikel 6, stk. 1, som fastsætter, at en sådan aftale er underlagt loven i det land, hvor forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted, og**

- **henset til den ufravigelige og udtømmende karakter af samme artikel 6, stk. 2, kan denne bestemmelse ikke fraviges til fordel for en lovgivning, der angiveligt er mere fordelagtig for forbrugeren.**

Underskrifter